

ДІЛОВА ГРА ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

*Бірченко Н.О., к.е.н., доцент,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Сучасні освітні технології демонструють постійний розвиток і характеризуються появою все більш цікавих інтерактивних форматів.

Одним з таких форматів є ділова гра. В процесі навчання фахівців самих різних профілів цей формат використовується все частіше, що обумовлено можливістю моделювання реальних ситуацій в процесі навчання і переведення самого освітнього процесу в практичну площину.

Ділова гра – це своєрідне моделювання процесів і механізмів прийняття рішень з використанням різних моделей та групової роботи.

Основне призначення ділових ігор полягає в тому, що вони наближають навчання до професійної діяльності [1]. Застосування ділових ігор в процесі навчання сприяє розвитку професійних компетенцій студентів; закріпленню і поглибленню знань з дисципліни, що вивчається; формує вміння аргументовано захищати свою точку зору, аналізувати та інтерпретувати отриману інформацію. Ділова гра також сприяє отриманню досвіду публічного виступу, ораторської майстерності; активізації розумової та пізнавальної діяльності за допомогою реалізації принципів наочності та творчого підходу; формуванню активної життєвої позиції у навчанні та майбутній професії; розкриттю особистісного потенціалу; вихованню правильної самооцінки; розвитку почуття взаємодопомоги, вмінню працювати в колективі; розширенню кругозору, пізнавальних інтересів та творчої кмітливості.

Проводити ділову гру можна за допомогою різних методів:

1. In Basket («в кошику») – метод оцінки і навчання, заснований на імітації ситуацій, що часто зустрічаються в практичній діяльності. Студентам пропонується ознайомитися з

рядом документів – первинними документами, реєстрами синтетичного та аналітичного обліку, звітами і т.д. Далі кожен індивідуально, або в невеликих групах повинні запропонувати свої дії. Тут можна використовувати різні варіанти роботи студентів, наприклад індивідуальна робота з однотипною документацією, робота з різними, але взаємопов'язаними документами, з метою організації співробітництва в процесі обговорення, також імітація роботи відділів на підприємстві.

2. Рольові вправи. Тут студенти грають відведені їм ролі, що вимагає застосування навичок міжособистісного спілкування. Викладач і студенти взаємодіють один з одним, граючи різні ролі. Причому викладач може, як сам грати одну з ролей, так і виступати в ролі спостерігача з метою аналізу ситуації, що склалася.

3. Case study («вивчення проблеми»). Студентам пропонується або індивідуально, або в невеликих групах знайти рішення проблемної ситуації. Рішення вони можуть представити в формі презентації, або в письмовій формі.

4. Ділові ігри проводяться за сценарієм, який розробляє викладач відповідно до теми і мети заняття. Учасники розігрують ролі з ситуацій реальної практики, представляють імітацію прийняття рішень шляхом колективного обговорення по заданим або виробленим самими учасниками гри правил.

Застосування рольових ігор, в яких можна, як використовувати один конкретний вид вправи, так і поєднувати декілька методик, дозволяє студентам застосувати отримані теоретичні знання й отримати або закріпити професійні навички, які необхідні їм в реальній професійній діяльності.

При підготовці ділової гри необхідно враховувати наступні методичні вимоги: гра повинна бути логічним продовженням і завершенням конкретної теоретичної теми (розділу) навчальної дисципліни, практичним доповненням вивчення дисципліни в цілому; максимальна наближеність до реальних професійних умов; створення атмосфери пошуку і невимушеності; ретельна підготовка навчально-методичної документації; чітко сформульовані завдання, умови й правила гри; виявлення можливих варіантів рішень вказаної проблеми; наявність необхідного обладнання для вирішення поставленого завдання.

Переваги навчальних можливостей ділової гри як методу активного навчання в порівнянні з традиційними методами

полягає в тому, що цілі гри більшою мірою узгоджуються з практичними потребами навчання.

В цілому ділова гра дозволяє значно скоротити час накопичення професійного досвіду; дає можливість експериментувати з господарською операцією, розробити різні стратегії вирішення поставлених проблем і т.п.; в діловій грі не абстрактний, а реальний для учасника процес інформаційного забезпечення його ігрових дій, динаміка розвитку сюжету ділової гри, формування цілісного образу професійної ситуації; гра дозволяє формувати у майбутніх фахівців цілісне уявлення; гра дозволяє набути соціального досвіду (комунікації, прийняття рішень і т.п.).

Розглянуті переваги визначили успішність застосування даного методу в навчальному процесі. Однак необхідно відзначити і деякі недоліки, які можуть знизити привабливість використання даного підходу в деяких освітніх програмах. До них можна віднести:

1. Ділова гра досить трудомістка і ресурсновитратна форма навчання. Тому отриманий результат може не завжди виправдовувати засоби, витрачені на організацію процесу.

2. У діловій грі не можна грати в те, про що студенти не мають уявлення. Це означає, що компетентна участь студентів у грі можлива тільки при наявності у них відповідних знань або попередньої підготовки.

Отже, застосування ділових ігор як технології формування професійної компетенції майбутнього фахівця є досить ефективним. Але слід відзначити, що ефективність залежить від характеру і вимог професійної діяльності. Перш ніж вибрати дану технологію, потрібно сформулювати конкретні цілі заняття, визначити професійну сферу застосування, позначити сферу діяльності, й оцінити підготовленість самих студентів до такої форми роботи.

Література.

1. Шевчук А.В. Сценарій нетрадиційного контрольно-облікового заняття з навчальної практики з фінансового обліку. URL: <https://vseosvita.ua/library/scenarij-netradicijnogo-kontrolno-oblikovogo-zanatta-z-navcalnoi-praktiki-z-finansovogo-obliku-191131.html>.